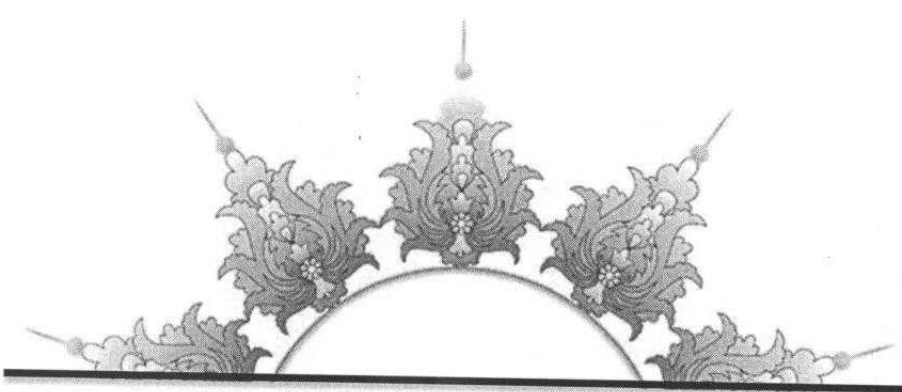

اصول فقه نموداری

مؤلفان

دکتر علی اکبر ایزدی فرد - استاد دانشگاه مازندران

علی سپیدی حاجیکلا - مدرس دانشگاه

سرشناسه	: ایزدی فرد، علی اکبر، ۱۳۳۹
عنوان و نام پدیدآور	: اصول فقه نموداری/مؤلفان علی اکبر ایزدی فرد، علی پیردهی حاجیکلا
مشخصات نشر	: تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	: ۱۷۸ ص: مصور، نمودار
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۱۹۹-۴ ریال: ۹۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر براساس «مبانی استنباط حقوق اسلامی، یا اصول فقه» تالیف ابوالحسن محمدی از انتشارات دانشگاه تهران است.
یادداشت	: کتابنامه به صورت زیرنویس
موضوع	: اصول فقه
شناسه افزوده	: پیردهی حاجیکلا، علی، ۱۳۴۵
شناسه افزوده	: محمدی، ابوالحسن، ۱۳۱۱ - مبانی استنباط حقوق اسلامی، یا، اصول فقه
رده بندی کنگره	: ۳۹۴ ۳۲۲۱۲/م۳ BP۱۵۵
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۱۰۱۸۲

اصول فقه نموداری

مؤلفان:	دکتر علی اکبر ایزدی فرد - علی پیردهی حاجیکلا
ناشر:	کتاب آوا
لیتوگرافی:	آوا
طرح جلد:	فائزه بیگدلو
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۴
شمارگان:	نسخه ۱۰۰۰۰
قیمت:	۹۰۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۱۹۹-۴

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن بست حقیقت، پلاک ۴، طبقه ۲، واحد ۴
شماره های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۶۶۴۶۱۱۵۸

www.avabook.com avabookkazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، جنب دادگستری
تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.
هرگونه کپی برداری و تهیه جزوه از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و عنوان کتاب جرم است و متخلفان طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	پیشگفتار
۳	مقدمه
۳	تقسیم بندی مباحث

گفتار اول : وضع الفاظ

۵	وضع
۵	اقسام وضع
۵	وضع تعینی یا تخصیصی
۵	وضع تعینی یا تخصیصی
۶	حقیقت
۶	مجاز
۶	علامت حقیقت و مجاز
۶	تصریح واضع
۶	تبادر
۶	عدم صحت سلب یا صحت حمل
۶	اطراد
۷	اقسام قرینه
۷	قرینه معینه

- ۷ قرینه مانعه یا صارفه
- ۷ قرینه مقامی یا حالی
- ۷ اقسام حقیقت
- ۷ لغوی
- ۷ عرفی
- ۷ قانونی
- ۷ شرعی
- ۸ عرف
- ۸ خاص
- ۸ عام
- ۸ شرع
- ۸ متشرع
- ۸ اصول لفظیه
- ۸ اشتراکات
- ۸ مترادف
- ۸ مشترک لفظی
- ۸ مشترک معنوی
- ۹ سوالات سال ۸۸ تا ۹۳ کانون وکلا در بخش وضع

۱۱ گفتار دوم: امر

- ۱۱ امر
- ۱۱ به ماده (به ریشه)
- ۱۱ به صیغه
- ۱۱ معنای ماده و صیغه
- ۱۱ جملات خبری که در حکم جمله انشایی اند
- ۱۱ احکام
- ۱۱ تکلیفی

۱۱	وضعی
۱۲	حکم واقعی
۱۲	حکم واقعی اولی
۱۲	حکم ثانوی
۱۲	حکم ظاهری
۱۲	اقسام وجوب
۱۲	واجب کفایی
۱۳	واجب عینی
۱۳	واجب تعیینی
۱۳	واجب تخییری
۱۳	واجب تعبدی
۱۳	واجب توصلی
۱۳	وجوب غیر موقت
۱۳	الف- وجوب غیر موقت فوری
۱۳	ب- واجب غیر موقت غیر وری
۱۴	وجوب موقت
۱۴	دو قسم از وجوب موقت امکان تحقق دارد
۱۴	الف- واجب موسع
۱۴	ب- واجب مضیق
۱۵	واجب مطلق
۱۵	واجب مشروط
۱۶	الف- واجب معلق
۱۶	ب- واجب منجز
۱۶	واجب اصلی
۱۶	واجب اصلی بر دو قسم است
۱۶	۱- واجب نفسی
۱۶	۲- واجب غیری
۱۷	واجب تبعی

سوالات سال ۸۸ تا ۹۳ کانون و وکلا در بخش امر ۱۸

گفتار سوم: نواهی ۲۵

صورت نهی ۲۵

امر و نهی در چند چیز با هم مشترکند ۲۵

امر و نهی در دو چیز با هم اختلاف دارند ۲۵

آیا نهی موجب فساد و بطلان عمل است؟ ۲۶

گفتار چهارم: مفهوم و منطوق ۲۹

منطوق ۲۹

مفهوم ۲۹

اقسام منطوق ۲۹

منطوق صریح ۲۹

منطوق غیر صریح ۳۰

اقسام منطوق غیر صریح ۳۰

دلالت اقتضاء ۳۰

دلالت تنبیه و ایحاء ۳۰

دلالت اشاره ۳۰

اقسام مفهوم ۳۱

مفهوم موافق ۳۱

۱- قیاس اولویت ۳۱

۲- قیاس ساده اصولی ۳۱

مفهوم مخالف ۳۱

آیا مفهوم مخالف حجت است؟ ۳۲

۱- مفهوم شرط ۳۲

۲- مفهوم غایت ۳۳

۳- مفهوم حصر ۳۳

۳۴	 مفاهیمی که حجت نیستند
۳۴	 ۱- مفهوم وصف
۳۴	 وصف بر سه قسم است که در دو مورد مفهوم ندارد
۳۴	 اول: توضیحی یا تأکیدی
۳۴	 دوم: وصف غالبی
۳۴	 سوم: وصف احترازی یا قید تقییدی
۳۵	 مفهوم لقب
۳۵	 مفهوم عدد
۳۷	 سوالات سال ۸۸ تا ۹۳ کانون وکلا در بخش منطوق و مفهوم

گفتار پنجم: عام و خاص ۴۳

۴۳	 تعریف عام و خاص مخصص (به کسر صاد اول) و مخصص (به فتح صاد اول)
۴۳	 عموم
۴۳	 خاص
۴۳	 مخصص (به کسر صاد اول)
۴۳	 مخصص (به فتح صاد اول)
۴۴	 الفاظ عموم
۴۴	 اقسام عام
۴۴	 عام افرادی
۴۴	 عام مجموعی
۴۵	 عام بدلی
۴۵	 اقسام مخصص متصل
۴۶	 اقسام مخصص منفصل
۴۶	 تخصیص اکثر
۴۷	 اجمال مخصص
۴۷	 مجمل از حیث مفهوم یا مصداق
۴۷	 مفهوم مجمل خود بر دو گونه است
۴۸	 اجمال مخصص

۴۸	از جهت مفهوم
۴۸	از جهت مصداق
۴۹	دلیل سرایت اجمال مخصص به عام
۵۰	عمل به عام پیش از جستجوی مخصص
۵۰	۱- در مورد مخصص متصل
۵۰	۲- در مورد مخصص منفصل
۵۱	یک مخصص بعد از چند جمله
۵۱	موارد استثناء
۵۱	تخصیص عام
۵۲	دوران امر بین تخصیص و نسخ
۵۲	نسخ
۵۲	مقایسه نسخ با تخصیص
۵۴	حکم دوران امر بین تخصیص و نسخ
۵۵	فایده عملی این بحث
۵۶	سوالات سال ۸۸ تا ۹۳ کانون و کلا بخش عام و خاص

گفتار ششم: مطلق و مقید ۶۳

۶۳	مقدمه
۶۳	تعریف اصطلاحات
۶۳	اطلاق و تقید نسبی است
۶۳	کلماتی که می‌تواند مطلق یا مقید شوند
۶۴	جمله می‌تواند مطلق یا مقید شود
۶۴	جمله مفرد
۶۴	جمله عام
۶۴	فرق عام و مطلق
۶۴	الف- تفاوت نظری
۶۵	ب- تفاوت عملی عام و مطلق

۶۵	مقدمات حکمت.....
۶۵	۱- امکان اطلاق و تقیید.....
۶۵	۲- در مقام بیان بودن.....
۶۵	۳- نبودن قرینه تقیید.....
۶۶	۴- انصراف بر چند قسم است.....
۶۶	الف- انصراف بدوی یا ابتدایی.....
۶۶	ب- انصراف ناشی از کثرت استعمال لفظ در بعضی از مصادیق آن.....
۶۶	۵- نبودن قدر متیقن در مقام مخاطب.....
۶۷	حمل مطلق بر مقید.....
۶۷	به وجود آمدن تنافی بین مطلق و مقید منوط به دو شرط است.....
۶۷	حکم مطلق و مقید یکی باشد.....
۶۷	علت حکم آنها هم باید یکی باشد.....
۶۸	مجمل و مبین.....
۶۸	شدت و ضعف دلالت لفظ بر معنا.....
۶۸	نص.....
۶۸	ظاهر.....
۶۸	محکم.....
۶۸	مجمل.....
۶۸	موول.....
۶۹	متشابه.....
۶۹	مبین (با فتح یاء).....
۶۹	مبین (با کسر یاء).....
۷۰	سوالات سال ۸۸ تا ۹۳ کانون وکلا بخش مطلق و مقید مجمل و مبین.....

۷۵	گفتار هفتم: ادله استنباط.....
۷۵	۱- سوره‌های مکی.....
۷۵	۲- سوره‌های مدنی.....
۷۶	آیات الاحکام.....

۷۷	حجیب ظاهر قرآن.....
۷۷	تخصیص یا تنقید قرآن توسط ادله دیگر.....
۷۸	نسخ قرآن.....
۷۸	سنت.....
۷۹	نقش اثباتی سنت.....
۷۹	اقسام خبر.....
۷۹	عناوین وجهات بحث در خبر واحد (به اجمال).....
۸۰	اقسام خبر متواتر.....
۸۰	شرایط خبر متواتر.....
۸۰	ادله حجیت خبر واحد.....
۸۱	خبر مجعول.....
۸۱	شرایط راویان خبر واحد.....
۸۲	اقسام خبر واحد.....
۸۲	جبران ضعف خبر.....
۸۳	مقایسه خبر و شهادت.....
۸۳	اجماع.....
۸۳	تجزیه و تحلیل عناصر اجماع.....
۸۳	۱- اتفاق نظر، اجماع سکوتی.....
۸۴	شهرت.....
۸۴	۲- اتفاق مجتهدین.....
۸۴	مسائل شرعی.....
۸۴	۳- اتفاق امت محمد (ص).....
۸۴	۴- مورد اجماع.....
۸۴	از نظر شیعه چگونه اجماع، کاشف از قول معصوم است؟.....
۸۴	۱- اجماع دخولی.....
۸۵	۲- اجماع لفظی.....
۸۵	۳- اجماع حدسی.....

۸۵	چگونگی اثبات اجماع
۸۶	روش‌های پی بردن به وجود اجماع
۸۶	مقایسه اجماع با دکترین (عقاید علمای حقوق) و با رفتاراندوم (مراجعه به آراء عمومی)
۸۶	ارزش اثباتی اجماع
۸۶	اجماع
۸۷	تعریف قیاس
۸۷	عناصر قیاس
۸۸	شرایط قیاس
۸۸	منطقیین در برابر اصطلاح قیاس دو اصطلاح استقراء و تمثیل هم دارند
۸۹	اقسام قیاس
۸۹	قیاس منصوص العله
۸۹	قیاس مستنبط العله
۸۹	قیاس جلی
۹۰	قیاس خفی
۹۰	تنقیح مناط قطعی - قیاس به الغاء فارق
۹۰	اتحاد طریق
۹۱	تخریج مناط ، مناسبت ، اخاله
۹۱	تحقیق مناط
۹۱	وحدت ملاک
۹۱	قیاس باطل
۹۱	عقل
۹۱	تعریف دلیل عقلی
۹۲	اقسام دلیل عقلی
۹۲	مستقلات عقلی
۹۲	استلزامات عقلی
۹۲	قاعده تلازم بین حکم عقل و حکم شرع
۹۲	قاعده تلازم مرکب از دو قاعده است:
۹۳	نمونه هایی از دلیل عقلی

۹۴	عقاید درباره کاربرد عقل
۹۴	مباحث استلزام عقلی
۹۴	فرق مستقلات عقلی (دلیل مستقل) و غیر مستقلات عقلی (استلزامات عقلی)
۹۵	مقایسه دلیل عقلی با بنای عقلا و عرف و عادت
۹۵	دلیل عقلی
۹۵	بنای عقلا
۹۵	بحث مقدمه واجب
۹۵	تعریف مقدمه و ذی المقدمه
۹۵	حالت مقدمه
۹۶	الف-اقسام مقدمه بر حسب مقام حاکم به توقف
۹۶	مقدمه شرعی
۹۶	مقدمه قانونی
۹۶	مقدمه عقلی
۹۶	مقدمه عادی
۹۶	ب-اقسام مقدمه بر حسب اندازه وابستگی میان آن و ذی المقدمه
۹۶	علت تامه
۹۷	علت و علامت
۹۷	علت و حکمت
۹۷	مقتضی
۹۷	سبب
۹۷	شرط
۹۸	معد
۹۸	ج-اقسام مقدمه بر حسب چگونگی وابستگی ذی المقدمه به آن
۹۸	مقدمه وجوب
۹۸	مقدمه وجود
۹۸	مقدمه صحت
۹۹	مقدمه علم

۹۹	مقدمه نفوذ.....
۹۹	حکم مساله مقدمه واجب.....
۱۰۰	استدلال برای اثبات حکم مساله.....
۱۰۰	فایده عملی مقدمه واجب.....
۱۰۱	آیا اذن در شئی اذن در لوازم آن است؟.....
۱۰۱	فرق مبحث مقدمه واجب با مبحث اذن در شئی اذن در لوازم آن است.....
۱۰۱	اذن و اقسام آن.....
۱۰۲	اذن بر دو قسم است:.....
۱۰۲	اذن صریح.....
۱۰۲	اذن ضمنی.....
۱۰۲	عرض لازم.....
۱۰۲	لازم بین.....
۱۰۲	لازم غیر بین.....
۱۰۳	لازمه ذات عقد ، لازمه اطلاق عقد.....
۱۰۳	حکم مسئله.....
۱۰۳	قاعده استصلاح یا مصالح مرسله.....
۱۰۴	شرایط حجت استصلاح.....
۱۰۵	اقسام استحسان.....
۱۰۵	الف-استحسان قیاسی.....
۱۰۶	ب-استحسان ضرورت.....
۱۰۶	قاعده سد ذرایع.....
۱۰۶	مصادیق سد ذرایع.....
۱۰۶	عرف و عادت.....
۱۰۶	عناصر عرف بر حسب این تعریف عبارتند از.....
۱۰۷	اقسام عرف.....
۱۰۷	عرف لفظی و عملی.....
۱۰۷	عرف خاص و عرف عام.....
۱۰۷	عرف خاص و عام انواعی دارد:.....

۱۰۷	الف-عرف خاص صنفی.....
۱۰۷	ب-عرف خاص زمانی.....
۱۰۷	ج-عرف خاص مکانی.....
۱۰۸	تعریف عادت و عناصر آن.....
۱۰۸	حجیت عرف.....
۱۰۹	شرایط حجیت عرف.....
۱۱۰	سوالات سال ۸۸ تا ۹۳ کانون و کلا بخش مقدمه واجب.....

گفتار هشتم: امارات..... ۱۱۵

۱۱۵	الف-تعریف دلیل.....
۱۱۵	در منطق.....
۱۱۵	در اصول فقه.....
۱۱۵	دو دیدگاه در مورد تعریف اماره.....
۱۱۶	تعریف اصل.....
۱۱۶	مثال های اصل مثبت.....
۱۱۶	مقایسه اماره با دلیل.....
۱۱۶	مقایسه اصل با دلیل و اماره.....
۱۱۷	اصل مثبت.....
۱۱۷	حجیت اماره.....
۱۱۷	علم، عادی، اطمینان، ظن متاخم به علم.....
۱۱۸	شک نمی تواند حجت باشد.....
۱۱۸	اصل، عدم حجیت ظن است.....
۱۱۸	کیفیت حجیت اماره.....
۱۱۸	استثناعات اصل عدم حجیت ظن.....
۱۱۹	حجیت ظواهر الفاظ.....
۱۱۹	ظاهر الفاظ حجت است.....
۱۲۰	حجیت قول لغوی.....

- و مبنای حجیت آن چیست؟ از باب شهادت است یا کارشناسی؟ ۱۲۰
- حجیت شهرت ۱۲۰
- ۱- شهرت فتوائی ۱۲۰
- ۲- شهرت روایتی ۱۲۰
- ۳- شهرت عملی ۱۲۱
- بحث شهرت و حقوق موضوعه ۱۲۱
- انسداد باب علم و علمی ۱۲۱
- سوالات سال ۸۸ تا ۹۲ کانون وکلا بخش اماره ۱۲۲

گفتار نهم: اصول عملیه ۱۲۳

- اصل بر دو قسم است ۱۲۳
- اصل عملی بر سه قسم است ۱۲۴
- مجرای اصول علمیه ۱۲۴
- یادآوری چند نکته مهم ۱۲۴
- اصل براءت ۱۲۵
- اصل عدم ۱۲۵
- مقایسه اصل عدم با اصل براءت ۱۲۶
- مقایسه اصل اباحه و حظر با اصل براءت و احتیاط ۱۲۶
- منشا شک ۱۲۷
- شبهه ۱۲۷
- حکمی ۱۲۷
- موضوعی ۱۲۷
- شبهه موضوعی ۱۲۷
- شبهه مفهومی ۱۲۷
- شبهه مصداقی ۱۲۷
- دلالت حجیت اصل براءت ۱۲۷
- نکاتی چند برای روشن شدن اصل براءت ۱۲۸
- اصل تخییر ۱۲۹

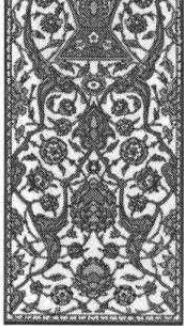
۱۲۹	موارد بکار بردن اصل تخییر.....
۱۲۹	تخییر حکمی ظاهری.....
۱۲۹	الف-تخییر بین دو یا چند دلیل متعارض:.....
۱۲۹	ب-تخییر بین دو حکم متزاحم.....
۱۳۰	ج-تخییر بین محذورین.....
۱۳۰	تخییر حکمی واقعی.....
۱۳۰	اصل احتیاط و اشتغال.....
۱۳۰	وجوب احتیاط.....
۱۳۰	صور شک در مکلف به.....
۱۳۰	تردید بین متباینین مثل تردید بین.....
۱۳۱	تردید بین اقل و اکثر.....
۱۳۱	موارد وجوب.....
۱۳۱	۱-شبهه حکمی پیش از فحص.....
۱۳۱	۲-جایی که یقین به اشتغال ذمه داشته باشیم.....
۱۳۱	۳-شک در اطراف علم اجمالی.....
۱۳۱	در اینجا با جمع سه شرط احتیاط واجب است.....
۱۳۱	تعارض دو احتیاط.....
۱۳۱	اصل استصحاب.....
۱۳۲	عناصر استصحاب.....
۱۳۲	یقین سابق.....
۱۳۲	شک لاحق.....
۱۳۲	وحدت متیقن و مشکوک (وحدت موضوع).....
۱۳۲	تعدد زمان متیقن و مشکوک.....
۱۳۲	۵-تقدم زمان متیقن بر زمان مشکوک.....
۱۳۳	وحدت زمان شک و یقین.....
۱۳۳	فعلیت یقین و شک.....
۱۳۴	مبنای حجیت استصحاب.....

۱۳۴	 اقسام استصحاب
۱۳۴	 استصحاب وجودی
۱۳۴	 استصحاب عدمی
۱۳۴	 اصل عدم و استصحاب عدمی
۱۳۴	 تفاوت بین اصل عدم و استصحاب عدمی
۱۳۴	 اصل تاخر حادث و استصحاب عدمی
۱۳۵	 صورت تاخر حادث
۱۳۵	 استصحاب
۱۳۵	 حکمی
۱۳۵	 تکلیفی
۱۳۵	 وضعی
۱۳۵	 موضوعی
۱۳۵	 مقتضی و رافع و استصحاب در مورد هر یک از آنها
۱۳۶	 شک در رافع
۱۳۶	 شک در وجود رافع
۱۳۶	 شک در رافعیّت موجود
۱۳۶	 شک ساری یا قاعده یقین
۱۳۶	 استصحاب اعتبار قانون
۱۳۶	 جهات شک در اعتبار قانون
۱۳۷	 اقسام استصحاب کلی
۱۳۷	 کلی نوع اول
۱۳۷	 کلی نوع دوم
۱۳۷	 کلی نوع سوم
۱۳۸	 تعارض استصحاب با خود یا با ادله دیگر
۱۳۸	 تعارض استصحاب با سایر ادله
۱۳۸	 تعارض استصحاب با براهین
۱۳۸	 تعارض استصحاب با احتیاط
۱۳۸	 تعارض استصحاب با اصل تخییر

۱۳۹		تعارض دو استصحاب
۱۳۹		تعارض قاعده ید با استصحاب
۱۳۹		تعارض قاعده صحت با استصحاب
۱۴۰		تعارض قاعده فراغ و تجاوز با استصحاب
۱۴۰		تعارض قاعده قرعه با استصحاب
۱۴۰		تعارض استصحاب با ظاهر حال
۱۴۱		سوالات سال ۸۸ تا ۹۳ کانون وکلا بخش اصول عملیه

۱۴۹ گفتار دهم: تعارض ادله

۱۴۹		تعریف تعارض ادله
۱۴۹		ویژگی ادله متعارض
۱۵۰		متعادل بودن
۱۵۰		تعارض ظاهری
۱۵۰		تزام
۱۵۰		وضع دو حکم متزام
۱۵۱		قاعده ترتب
۱۵۱		فرق تعارض و التزام
۱۵۱		تخصیص
۱۵۱		تخصص
۱۵۱		ورود
۱۵۲		حکومت
۱۵۲		جمع عرفی
۱۵۴		سوالات سال ۸۸ تا ۹۳ کانون وکلا بخش تعارض ادله

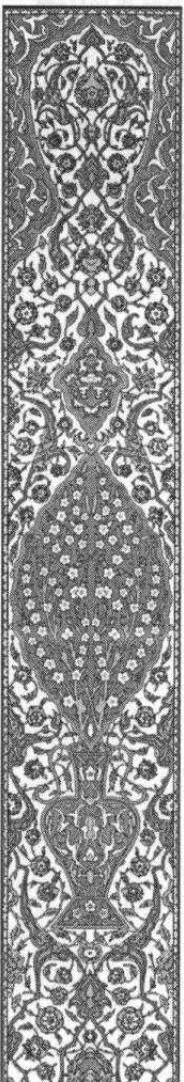

پیشگفتار

حقوق، در معنی دانش خاص را می‌توان علم به تعریف و تشخیص میزان و حدود برقراری عدالت در جامعه دانست و اصول نیز علم استنباط و استنتاج قوانین و مقررات در جامعه است و از آنجا که دانش حقوق در کشور ما آمیخته با فقه امامیه است استنباط و استنتاج قوانین تا حد زیادی بر همان موازینی است که در اصول فقه مورد لحاظ فقها بوده است، از این رو حقوق‌دانان در استنباط احکام حقوقی نیز به این دانش دست یازیدند.

در این کتاب تلاش نگارندگان بر آن بوده تا با لحاظ کاربرد علم اصول قدری از سختی و دشواری این دانش کاسته و آن را با زبانی ساده و روان برای دانشجویان و علاقمندان این علم تدوین نماید. در این نوشتار مباحث کلی اصول فقه با توجه به کتاب «مبانی استنباط حقوق اسلامی» اثر استاد ابوالحسن محمدی تبیین شده و آن را به روش نموداری و ارائه نکات مهم همراه با ذکر مواد قانونی در دسترس علاقمندان قرار داده است.

آنچه در این معنی ضروری است تا آراسته طبع خوانندگان قرار گیرد این نکته است که مباحث ارائه شده در جهت اهداف حقوق دانان جوان به ویژه داوطلبان آزمون‌های وکالت، قضاوت، دانشجویان رشته حقوق و فقه و حقوق

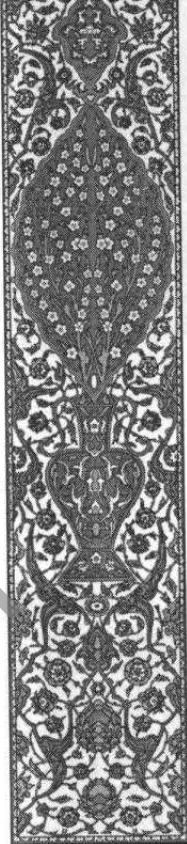

می‌باشد و هدف از نمودار سازی و شرح نکات مهم این بوده تا داوطلبانی که در آستانه آزمون‌های حقوقی می‌باشند با توجه به اهمیت مباحث راه سهل‌تری را برای یادگیری مفاهیم داشته باشند و در انتهای مباحث نیز تست‌های کانون وکلای دادگستری از سال ۸۸ تا ۹۳ ارائه و توضیح داده شده است.

در پایان؛ این نگارش حاصل آراستگی است که از اهتمام تجربیات سالهای متمادی نگارندگان در علم اصول فقه و فراز و نشیب‌های دشوار این دانش می‌باشد و امید است مورد قبول و استقبال علاقمندان قرار گیرد.

و من الله التوفیق

مولفان

www.ketab.ir

مقدمه

اصول فقه، دانستن قواعدی است که برای استنباط احکام شرعی، آماده شده و به کار می رود. به عبارت بهتر، اصول فقه مجموعه قواعد، ضوابط و ابزارهایی است که فقیه را در مسیر استنباط احکام شرعی، یاری می دهد. موضوع اصول عبارتست از هر آنچه که بتواند در طریق استنباط حکم شرعی قرار گیرد برخی از بزرگان موضوع علم اصول فقه را حجّت در فقه دانسته اند.

فایده این علم آن است که برای استنباط احکام شرعی، تدوین گردیده است بنابراین، غرض و غایت آن فهمیدن حکم روابط مردم با یکدیگر طبق دستور اسلام است. و غرض اصول فقه، استنباط احکام شرعی است.

منفعت اصول فقه آن است که در استنباط احکام حقوق موضوعه نیز می توان از آن استفاده کرد. در نتیجه اجتهاد و تقلید، نتیجه علم اصول فقه هستند. ولی تقلید از مقدمات مسائل فقهی نیز هست. مباحثی که در این کتاب به ترتیب مورد بحث قرار می گیرد عبارتند از: الفاظ، عقل، حجّت، اصول عملیه و تعارض ادله که در نمودار زیر مشهود است.

